

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌میسری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن گنگی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز نوین • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

روزنامه شتر

یکشنبه ۳ اسفند ۱۴۰۴ • ۴ رمضان ۱۴۴۷ • ۲۲ فوریه ۲۰۲۶ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۳۳۳ • صفحه ۶۰۴۲
اذان ظهرتهران ۱۲:۱۸ • اذان مغرب ۱۸:۱۱ • اذان صبح فردا ۵:۱۹ • طلوع آفتاب ۶:۴۲

www.sharghdaily.com

aparar:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

اتفاق‌خوانی

برلیناله دچار چالش سیاسی

هفتادوششمین دوره جشنواره فیلم برلین در حالی به پایان می‌رسد که دیگر هیچ‌کس آن را با فیلم‌هایش به یاد نخواهد آورد. ویسم وندرس، کارگردان، نویسنده و عکاس نامدار آلمانی، ریاست هیئت داوران را برعهده دارد. دیگر اعضای هیئت داوران شامل مین بهادر بام، کارگردان و تهیه‌کننده نپالی؛ بائه‌دونا، بازیگر سرشناس کره جنوبی؛ شیوندرا سینیک دونگارپور، کارگردان و تهیه‌کننده هندی؛

ریاندو مارکوس گرین، کارگردان، فیلم‌نامه‌نویس و تهیه‌کننده آمریکایی؛ هیکاری، کارگردان، نویسنده و تهیه‌کننده ژاپنی و اوا پوشچینسکا، تهیه‌کننده لهستانی می‌شوند. به گفته خبرآنلاین، برلیناله که دهه‌ها با افتخار عنوان «سیاسی‌ترین جشنواره فیلم جهان» را یدک می‌کشید، اکنون در هفتادوششمین دوره خود (۱۲ تا ۲۲ فوریه ۲۰۲۶) با بحران مشروعیت روبه‌روست. این بحران زمانی به اوج رسید که بیش از ۸۰ نفر از چهره‌های سرشناس سینمای جهان، ازجمله خاویر باردم و تیلدا سوثوتون، در نامه‌ای سرکشاده سکوت جشنواره در قبال جنگ غزه را محکوم کرده و آن را نشانه‌ای از «ژادپرستی ساختاری علیه فلسطینیان» دانستند. هم‌زمان، انصراف اعتراضی آرونداتی روی، نویسنده و فعال بزرگ هندی، ضربه‌ای حیثیتی بر پیکره جشنواره‌ای وارد کرد که مدعی است «صدای محرومان» است.

وندرس با بیان اینکه «ما باید از سیاست دوری کنیم»، مدعی شد سینما «وزه تعادلی در برابر سیاست» و «نقطه مقابل آن» است. او تأکید کرد کار هنرمندان انجام کار مردم است و نه کار سیاست‌مداران.

این رویکرد در حالی از سوی وندرس اتخاذ شد که جشنواره برلین در سال‌های اخیر، صریح‌ترین مواضع سیاسی را در قبال تحولات اوکراین و ایران اتخاذ کرده بود. هنرمندان معترض در نامه خود به «ورایتی» اشاره کردند این تضاد رفتاری، نشان‌دهنده یک «ژادپرستی نهادینه‌شده» است که ارزش جان انسان‌ها را براساس جغرافیا و نژاد طبقه‌بندی می‌کند.

آنها به‌شدت با ادعای وندرس مخالفت کرده و تأکید کردند فیلم‌سازی و سیاست تفکیک‌ناپذیر هستند و هنر نمی‌تواند در برابر نسل‌کشی که در زمان واقعی و پیش چشم جهانیان در حال وقوع است، ادعای بی‌طرفی کند.

تصمیم آرونداتی روی برای خروج کامل از جشنواره، به عنوان یکی از مهم‌ترین لحظات برلیناله ۲۰۲۶ ثبت شد. روی که فرد بود برای نمایش فیلم کلاسیک خود در سال ۱۹۸۹ با عنوان «در آن چیزی که آتی به آنها می‌دهد» در برلین حضور یابد، پس از شنیدن مواضع هیئت داوران، در بیانیه‌ای که در نشریه «وایر» منتشر شد، این سخنان را «جهت‌آور» و «توجه‌ناپذیر» خواند.

روی که پیش‌ازاین نیز از مواضع دولت آلمان در حمایت از اسرائیل به‌شدت آزرده بود، اعلام کرد هنر در چنین شرایطی باید تمام توان خود را برای توقف جنایت علیه بشریت به کار گیرد، نه اینکه با سکوت خود بر آن سربوش بگذارد. روی با صراحتی بی‌سابقه، اسرائیل را به نسل‌کشی مردم فلسطین متهم کرد و دولت‌های ایالات متحده و آلمان را به دلیل حمایت‌های مالی و نظامی، «شریک جرم» نامید. نام خاویر باردم، بازیگر برنده اسکار، در صدر فهرست هنرمندانی قرار دارد که برلیناله را به چالش کشیده‌اند.

بحران در برلیناله ۲۰۲۶ را نمی‌توان از فضای امنیتی و سرکوبگرانه حاکم بر فضای فرهنگی آلمان جدا کرد.

گزارش‌ها حاکی از آن است که مؤسسات فرهنگی آلمان به طور سیستماتیک شبکه‌های اجتماعی و فعالیت‌های سیاسی هنرمندان را پایش می‌کنند تا هرگونه صدای مخالفی را خاموش کنند. تضاد میان بودجه‌های کلان فرهنگی که برلیناله دریافت می‌کند و بودجه‌های نظامی که آلمان برای کشتار در غزه صرف می‌کند، از نظر معترضان، ریاکاری تحمل‌ناپذیری است که اعتبار هرگونه جایزه هنری در این کشور را زیر سؤال می‌برد. این جشنواره فردا پایان می‌یابد.

دولت آمریکا در اقدامی بی‌سابقه، تحریم‌های سنتی کوبا را کنار گذاشته و با تحریم گسترده نفتی و مالی، هاوانا را در مواجهه با شدیدترین فشارهای اقتصادی و ژئوپلیتیکی خود قرار داده است. این اقدام، انقلاب سوسیالیستی کوبا را در مواجهه با بزرگ‌ترین چالش خود از زمان پیروزی انقلاب تاکنون قرار داده است. «میکل دیاز کانل»، رئیس‌جمهور کوبا، با تأکید بر حفظ استقلال کشور و عدم مذاکره بر سر تغییر نظام، بر خط مقاومت و تکیه بر حمایت داخلی و احتمالی روسیه بافشاری می‌کند.

فشارهای همه‌جانبه به کوبا

فشار فزاینده آمریکا در بدترین بحران اقتصادی دهه‌های اخیر، این جزیره را تحت تأثیر قرار داده است؛ کشوری که با کمبود کالاهای اساسی (غذا، سوخت، دارو)، تورم بالا، خاموشی‌های طولانی‌مدت روزانه، فروپاشی تولید، کسری مالی بزرگ و مهاجرت گسترده همراه بوده است. آمریکا امیدوار است فشار اقتصادی باعث ایجاد شکاف در ساختار نظامی یا تارخاتی داخلی شود، اما هاوانا با تکیه بر تجربه تاریخی و مردم خود، همچنان مقاومت می‌کند. این فشار همه‌جانبه آمریکا، از نفت و انرژی گرفته تا منابع مالی و دیپلماتیک، کوبا را در آرزومنی سرنوشت‌ساز قرار داده است.

حکومت کوبا با بیش از شش دهه تجربه، اکنون در شرایطی است که باید با کمبود منابع و جدایی از متحدان سنتی خود دست‌وپیچه نرم کند. استراتژی «فشار حداکثری» که دولت ترامپ از ژانویه گذشته آغاز کرده، شامل تحریم گسترده منابع انرژی و قطع شبکه‌های مالی و دیپلماتیک حمایتی کوبااست. بخش مهمی از این فشارها، توقف فوری صادرات نفت از ونزولاست که بیش از این حدود ۲۵ هزار بشکه در روز به کوبا می‌فرستاد و بخش بزرگی از نیازهای انرژی و تولید صنعتی را

محمودفاضلی

پوشش می‌داد. علاوه بر قطع منابع نفتی، واشنگتن با اعلام «وضعیت اضطراری ملی» و تهدید به وضع تعرفه‌های سنگین بر هر کشوری که نفت یا فرآورده‌های نفتی به کوبا صادر کند، سیاستی زمین‌سوخته را در پیش گرفته است. این فشار، رهبران مکزیک را مجبور کرده است صادرات نفت خود به کوبا را متوقف کنند. در کنار فشار نفتی، آمریکا منابع درآمد ارزی کوبا را نیز هدف قرار داده است. از مهم‌ترین این منابع، برنامه اعزام پزشکان کوبایی به کشورهای دیگر است که میلیاردها دلار درآمد ایجاد می‌کرد. گوانتانامو برنامه همکاری پزشکی با کوبا را که نزدیک به ۳۰ سال ادامه داشت، متوقف کرده است. سایر کشورهای منطقه، خاموشی‌های ۱۰ساعته، کمبود شدید دارو و حتی توقف پروازهای بین‌المللی به دلیل نبود سوخت حکایت داشتند.

ترامپ اخیرا مجوز توقیف و بازرسی کشتی‌های آمریکایی و خارجی عازم کوبا را برای یک سال دیگر تمدید کرد. از دیدگاه آمریکا، ورود غیرمجاز هر کشتی ثبت‌شده در آمریکا به آب‌های سرزمینی کوبا، به سیاست خارجی آمریکا آسیب می‌زند. سیاست آمریکا همچنان بر این اساس است که مهاجرت گسترده از کوبا می‌تواند امنیت ملی آمریکا را با ایجاد اختلال یا تهدید به اختلال در روابط بین‌المللی آمریکا به‌خطر اندازد. این دستور نخستین‌بار در سال ۱۹۹۶ توسط «بیل کلینتون»

یادداشت

حمله مجلس به موتورسواری زنان

سعیداعتمادی

با مراجعه گذرا به آمار منتشرشده در سایت‌های رسمی متوجه می‌شدند که بنا به اعتراف فرماندهان راهنمایی و رانندگی، بیش از ۸۰ درصد موتورسیکلت‌های در حال تردد فرسوده و بسیار آلاینده و نایبم هستند. این موتورهای فرسوده و نایبم که چند برابر عمر قانونی خود را پشت سر گذاشته‌اند و ۹۹ درصد آنها، برخلاف صراحت قانون هوای پاک، فاقد معاینه فنی هستند، از علل عمده بروز تصادفات رانندگی و مرگ راکبان آنهاست.

در هر مرحله که این موتورسیکلت‌ها توقیف و دارندگان آنها به‌علت جرایم انباشته از تحویل‌گرفتن آنها خودداری می‌کنند، به‌جای اینکه اسقاط و به کوره ذوب سپرده شوند، توسط ارگان‌های تملیکی حراج می‌شوند و دوباره در چرخه مرگ‌آفرین و آلاینده هوا قرار می‌گیرند. باید ایشان به عنوان نماینده مجلس بدانند که یکی از منابع تأمین‌کننده هزینه زندان‌ها، درآمد‌های ناشی از حراج همین وسایل نقلیه فرسوده تملیکی است.

با توجه به نفوذ کلام و توان سازماندهی ایشان که منتج به جمع‌کردن امضا برای لغو مصوبه دولت شده، شایسته است در این دوران رسیدگی به بودجه سال ۱۴۰۵ و با توجه به تخصص پزشکی ایشان که طبعا باید گران جان انسان‌ها باشند، کوششی هم در راستای تخصیص بودجه برای مبارزه با آلودگی هوا، با ۵۰ هزار مرگ سالانه منسب به آن داشته باشند که در برنامه هفتم پیشرفت، مصوب همین مجلس، کاملا مغفول مانده است.

کاکایی‌ها پرندگان مهاجری هستند که هر سال در حدود ماه‌های بهمن و اسفند به شیراز سفر می‌کنند و میهمان رودخانه خشک این شهر می‌شوند. این رودخانه در فصل زمستان پرآب می‌شود و کاکایی‌ها را به اینجا می‌کشد. مانند نیز به کنار رودخانه می‌روند و با دادن غذا به آنها و تماشای این پرندگان، لحظاتی را سبزی می‌کنند.عکس: شیوا السادات عطاران، ایرنا

یادداشت

روان‌شناسی اعتراض ایرانیان^(۱)

محمدحسن‌سهمایه

اعتراض آدم‌ها، گاه مثل زلزله است؛ یکباره و بی‌خبر، همه‌چیز را از بن می‌لرزاند. برخی مثل آتشفشان جمع می‌شود تا یکباره اطراف را به آتش بکشد. برخی هم مثل گردباد، همه را درمی‌نوردد و ویران می‌کند. اما اعتراض نه برای ویران‌کردن است، نه برای به آتش‌کشیدن و نه برای گسترش وحشتی که زلزله می‌پراکند. در ادبیات روان‌شناسی سیاسی، اعتراض اساسا پاسخی است به «بی‌عدالتی ادراک‌شده»؛ یعنی زمانی که فرد یا گروه احساس می‌کند میان آنچه حق خود می‌داند و آنچه دریافت می‌کند شکافی ناعادلانه وجود دارد (van Zomeren, Postmes & Spears, 2008). بنابراین سرچشمه اعتراض، میل به اصلاح رابطه است، نه میل به تخریب آن. اعتراض یک ویژگی ارزشمند انسانی، یک نعمت بزرگ خدادادی و یک سازوکار طبیعی است برای پایدارماندن رابطه میان آدم‌ها، ثبات نظام‌های اجتماعی و جلوگیری از فسیل‌شدن و فروریختن دولت‌ها. بسیاری از نظریه‌پردازان جنبش‌های اجتماعی نیز بر همین نکته تأکید کرده‌اند که اعتراض، بخشی از چرخه طبیعی یوبایی قدرت در جوامع است و نبود آن، نشانه سکون و انباشت بحران است نه آرامش واقعی (Tilly, 1978; Tarrow, 2011). اعتراض برای همه سطوح ارتباطی آدمی ضروری است؛ برای همه روابط فردی و برای همه روابط گروه‌محور. رابطه فرد با خودش، رابطه فرد با همسرش، رابطه فرد با نهادهای اجتماعی اطرافش، رابطه فرد با حاکمیت و به همین شکل همه روابطی که گروه‌های انسانی با افراد، گروه‌ها، نهاده‌ها و حکومت‌ها برقرار می‌کنند. در روان‌شناسی اجتماعی، این گستره را می‌توان در چارچوب «هیئت اجتماعی» فهم کرد؛ جایی که فرد نه فقط به عنوان یک شخص، بلکه به عنوان عضوی از یک جمع، نسبت به بی‌عدالتی واکنش نشان می‌دهد (van Zomeren et al., 2008). به بدن خود نگاه کنیم؛ اگر سازوکارهای اعتراضی که از طریق سلسله اعصاب ما به مغز منتقل می‌شود -انواع دردها، سوزن‌ها یا احساس‌هایی چون گرسنگی، تشنگی، خواب‌آلودگی و امثال آن- خاموش شود، با اثر مغز گمان برد که با منهدم‌کردن اساس و بنیان این سازوکار «آرام و راحت» می‌شود، طوفی نمی‌کشد که بدن ما یا می‌بوسد یا می‌سوزد یا فلج می‌شود یا نهایتا می‌میرد. مغز ما علاقه‌ای به حاکمیت بر اعضای مرده، فلج‌شده یا ازکارآفشده ندارد. در علوم زیستی، درد نه دشمن بدن، بلکه سیستم هشداردهنده بقاست. در علوم سیاسی نیز اعتراض را می‌توان نوعی «مکانیسم بازخورد» دانست؛ هشداری که پیش از فروپاشی عمل می‌کند. حذف این بازخورد، اغلب به انباشت ناراضی‌ت و بروز واکنش‌های شدیدتر می‌انجامد؛ پدیده‌ای که در پژوهش‌های مربوط به جوامع محدودکننده بارها مشاهده شده است (Ayanian & Tausch, 2016). برعکس، بزرگ‌ترین نگرانی‌های مغز به عنوان فرماندار مرکزی بدن، جاری‌بودن، برقراربودن، سالم‌ماندن و حساس‌بودن این سازوکار است. مغز شرایطی را فراهم می‌کند که اگر سوزنی به انگشت کوچک دست ما فرورفت، در همان لحظه فریاد بزند و کاری کند که نت‌هنا دست به فریاد انگشت کوچک برسد بلکه حتی «دگر عضوها را نماند قرار». جالب اینکه مغز ترجیح می‌دهد هر اعتراض کوچک را در نزدیک‌ترین لحظه ممکن دریافت کند. به‌تأخیرانداختن اعتراض‌ها، جمع‌شدن دویا چند درد در بدن و فعال‌شدن هم‌زمان مکانیسم‌های اعتراضی، چیزی نیست که دلخواه مغز یا روش ترجیحی آن باشد. نظریه‌های چرخه‌های اعتراض

نیز نشان می‌دهد وقتی ناراضی‌های کوچک مجال بیان پیدا نکنند، احتمال جهش‌های ناگهانی و گسترده‌تر افزایش می‌یابد (Tarrow, 2011). در نهادهای اجتماعی (خانواده، مدرسه، اداره، کارگاه و… دولت) نیز طبیعی‌ترین و خردمندانه‌ترین حالت، جریان‌داشتن مداوم سازوکارهای اعتراضی از بدنه به مرکز فرماندهی است؛ مانند قطره‌چکان یک سرم که داروی اعتراض را آرام و پیوسته به نهاد می‌رساند و ناراسایی‌ها را راسا می‌سازد. پژوهش‌های جدید در روان‌شناسی اعتراض تأکید می‌کنند وجود کانال‌های مستمر و مشروع برای بیان ناراضی‌ت، با ثبات و کارآمدی نظام‌های اجتماعی همبستگی دارد (van Stekelenburg & Lindermans, 2023).

همچنین این یک ماکلا و شاخص برای تعیین میزان توسعه‌یافتگی جوامع و رشد فرهنگ دموکراسی در متن جامعه و سپس در دولت و حاکمیت است؛ نبود پاسپانی و مراقبت از سازوکار سرنزده، جاری و حساس اعتراضی در تمامی رگ‌ها، سطوح و ارگان جامعه تحت حاکمیت، جامعه‌ای که صدای اعتراض را زود می‌شنود، معمولا کمتر ناچار می‌شود فریاد را بشنود.

باز هم در این زمینه می‌نویسم…

بنا به تخصص پزشکی، ایشان کاملا آگاه‌اند که یکی از عوامل نازایی زنان و مردان، آلودگی شدید و پایدار هوا در اکثر شهرهای ایران است و نیز توجه دارند که با مخالفت مجلس با لایحه اولیه پیشنه‌های دولت، به دلیل عدم پیش‌بینی منابع لازم برای طرح فرزندآوری، بازگردانده شد که با گنجاندن ۱۰۰ هزار میلیارد تومان از جانب دولت و افزایش این مبلغ به ۲۱۰ هزار میلیارد تومان از جانب کمیسیون لایحه بودجه در دست رسیدگی نمایندگان است.

گرچه به ادعان خانم دکتر دستجردی، مدیر برنامه فرزندآوری، این منابع کلان تخصیصی در سال‌های گذشته هیچ تأثیری در کاهش روند منفی فرزندآوری نداشته است، اما نمایندگان مجلس در اجرای تبصره ۲ ماده ۸ قانون خاص و معتبر و نافذ هوای پاک بخشی از بودجه فرزندآوری را به تأمین منابع مالی برای خارج‌کردن موتورسیکلت‌های فرسوده اختصاص دهند که با کاهش آلودگی هوا از روند رو به تزاید نازایی کاسته شده و در نتیجه به فرزندآوری از این طریق منتج شود.

ایشان در همین موضع‌گیری علیه مصوبه دولت اعلام داشته‌اند منابع موتورسواری همسر، فرزند و خواهرشان می‌شوند. این دیگر امری خصوصی است و ربطی به جایگاه نمایندگی ندارد و نمی‌تواند مستمسکی باشد برای مخالفت با خواسته میلیون‌ها زن ایرانی که خواستار حداقل حقوق و امتیازات اجتماعی برابر با مردان هستند.

گرچه هزاران زن ایرانی، همچون میلیون‌ها مرد فاقد گواهینامه، عملا این حق را استیفا کرده و از این وسیله کم‌هزینه در ترافیک سرسام‌آور شهرها بهره می‌گیرند که تبدیل به عرف رایجی شده است و هیچ‌گونه تعارضی هم با نظم عمومی جامعه ندارد.

۳

برابر

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران با اشاره به افزایش مجدد قیمت روغن در طول ۴۰ روز گذشته، گفت: قیمت برخی کالاها پس از اصلاح نرخ ارز دوباره ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش یافته ولی قیمت برخی کالاهای دیگر همانند روغن، دو تا سه برابر شده است. در همین زمینه، رضا کنگری در گفت‌وگو با ایلنا درباره ماکارونی هم گفت: «ماکارونی به دلیل تغییر قیمت در هفته گذشته ممکن است با کاهش عرضه روبه‌رو شده باشد». او افزود: قیمت ماکارونی در هفته گذشته گران شد و از ۴۷ هزار تومان به ۵۷ هزار تومان افزایش یافت. کنگری ادامه داد: به طور مثال، قیمت روغن از ۲۱۷ هزار تومان به ۲۴۶ هزار تومان افزایش یافت و سه برابر شد. حدودا ۱۰ روز پیش به علت نوسانات قیمتی و اصلاح نرخ، با کمبود ماکارونی روبه‌رو بودیم.

۲۵۰۰

زن

بی‌بی‌سی: چهار نفر در ایالت «چارکنده» هند به اتهام سوزاندن یک زن و نوزاد پسر ۱۰ماهه‌اش به ظن جادوگری، دستگیر شدند. همسر این زن که او نیز مورد حمله قرار گرفته بود، دچار سوختگی شدید شده و در بیمارستان بستری است. پلیس می‌گوید در جست‌وجوی افراد بیشتری است که ممکن است در این ماجرا دخیل باشند. متهمان در بازداشت هستند و هنوز به طور علنی اظهارنظری نکرده‌اند. طبق گزارش دفتر ملی ثبت جرائم، بیش از ۲۵۰۰ نفر که اغلب زن بودند، بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ در هند به ظن جادوگری کشته شدند. قتل «جیوتی سینیگو» و نوزادش در روز سه‌شنبه، ماه‌ها پس از آن رخ داد که پنج عضو یک خانواده در ایالت همسایه «بهار» به طرز وحشیانه‌ای کشته و ظاهرا به اتهام جادوگری زنده زنده سوزانده شدند.